

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 24. malega travna 1909.

Štev. 20.

Naročevanje krme.

Na prizadevanje velikovškega c. kr. okrajn. glavarstva je država dovolila pred Veliko nočjo za naročevanje krme znova 50.000 K. Obžalujemo pa, da se je vsa stvar zapoznala, ker tvrdke, ki prodajajo krmo, ne odpravljajo naročil o pravem času. Gospodarska zadruga je pred šestimi tedni kupila večjo množino krme, ker se je bilo bati, da pomožna akcija ne bo zadostovala, trgovci so sprejeli naročila, a o odpošiljavi ni ne duha ne sluha, ker ljudje menda nimajo več krme in jo sami pričakujejo iz Francoske in Nizozemske. Enako se godi pomožnemu odboru v Celovcu. Ljudje povprašujejo in prosijo in priganjajo, krme pa, ki je naročena, prihaja le od enega ali drugega prodajalca, večinoma pa ni ne sena, ne slame. Zadruga v Sinčvasi dobi še od pomožnega odbora šest vagonov, štirje bi morali biti že davno tukaj, en vagon je celo že 14 dni aviziran — a ni ga od nikoder!

V teh okoliščinah ne moremo pomagati. Pomožni odbor sklence razdelitev in da dotičnim tvrdkam naročilo, kam naj pošlje. Zato tudi pozneje ne more več v vagoni drugače disponirati, marveč mora čakati, da končno vendar pride naročena krma. Gospodarji se nam smilijo, a v takih razmerah nam ne pomaga nič, če bi zdaj hoteli pošiljatelje tožiti, da so nas zavlekli brez konca in spravili gospodarje v tako hudo zadrego.

Opozarjamo gospodarje, da je mnogo krme na poti, da prihaja — upamo vsaj v enem tednu. Opozarjamo, da je nevarno, zdaj izganjati vso živino na pašo, kaj pa se bo potem kosilo, kaj krmilo prihodnje leto? Če dojde krma, naj jo torej ljudje, četudi ni tako dobra, kakor domača, vzamejo in mešajo z novo domačo krmo, saj se dobi po tako nizki ceni, da je krma tega denarja vredna. In če bi kje posestniki bili tako revni, da ne bi imeli denarja, naj se dotični združijo in napravijo skupno prošnjo na pomožni odbor, ki jim plačilo morebiti odloži do jeseni, ko bodo po žetvi mogli plačati, kar zdaj ne morejo. In če je vmes kaj prav revnih ljudi, naj prosijo, da se jim morebiti plačilo sploh odpusti. Zdaj

imamo pred seboj še cel mesec majnik, junija meseca je še le košnja, in novo seno ni zdravo, s svežo travo tudi ne moremo krmiti delavne živine; s steljo pa, ki se nakosi v gozdu, krmiti, ko se dobi krma po nižani ceni, ni pametno, ker pri taki krmi živina izgubi več vrednosti, kot se pri krmi prihrani. To pišemo, ker so v Sinčvasi že prihajali posestniki povedat, da zdaj krme ne bodo več jemali!

Razposlali smo tudi naznanila, da bo pomožni odbor poskrbel grahovice in graha za setev. V zadrugi se je ljudi zglasilo za pol vagona; pomožni odbor ima to v Celovcu in takoj razpošlje, tako, da bodo ljudje naročeno dobili takoj, če niso že sprejeli.

Solnih odpadkov pride v Sinčvasi dva vagona, v Pliberk en vagon. Sinška dva vagona sta za postajo Sinčvasi, to se pravi: Kapli se bo oddalo pol vagona. Odpadki so odpadki, zato jih ljudje ne bodo preveč jemali, večinoma pa jih bodo dobili vsi, ki so se zglasili.

Glavna napaka pri pomožni akciji je, da se pri prvih razdelitvah ni pazilo bolj, da pomoč dobe, ki so je potrebni, potem pa je tudi vlada kriva, ki je podpora delila tako počasi in le zdaj en znesek, pozneje zopet drugega. V obče si pomožni odbor prizadeva nstreti tistim, ki so podpore potrebni in se zdaj vselej ozira tudi na želje slovenskega zastopnika. Da bi imeli povsod poštene župane in predsednike kmetijskih podružnic, ki ljudi poznajo in ne delajo politike, bila bi se vsa akcija izvršila lepše, in ljudje bi je bili bolj zadovoljni.

Revolucija na Turškem.

Punt, ki se polasti ljudskih množic, se širi naglo kakor ogenj. To nam potrjuje zgodovina raznih držav. Narodi hrepenijo po dolgozaželeni svobodi, in to hrepenenje, ki je spalo dolgo vrsto let v ljudskih srcih, vzbudi ob ugodnem času v narodih silo, kakor vzplamti iskra, če se vname, v mogočen ogenj. Na Pruskem je l. 1878. množica, ki je še prejšnji dan pozdravljala kralja, klicala drugi dan kralju: Klobuk doli!

Da bo prišlo do punta tudi na Turškem, kjer se je vse klanjalo le samovolji sultanovi, bi ne bil zlahka pričakoval nikdo. Fanatični Turki so po svoji veri sultanu slepo vdani, in čudil se je lansko poletje ves svet, da so turški starokopitneži pod pritiskom v modernih zapadnih državah vzgojenih Mladoturkov pustili v nemar šeriatno pravo, ki je sestavljeno na podlagi korana, nekega svetega pisma za Turke, in se odločili po zgledu drugih evropskih držav za ustavo, ki je šeriatnemu pravu docela nasprotna. Mladoturki, ki so obljubljali Albancem, Bolgarom, Srbom, Armencem in Grkom, ki živijo v turški državi, narodno in versko enakopravnost, so našli pri teh močno oporo, zlasti pri Albancih, ki že dolgo časa hrepenijo po samoupravi in želijo ljudskih šol z albanskim učnim jezikom. Ko pa se v novem parlamentu želje neturških narodov niso uresničile, so se začele prijateljske vezi med Mladoturki in narodnostmi rahljati.

To priložnost je hotel uporabiti sultan Abdul Hamid in uničiti mladoturško stranko. Sultan ni mogel preboleti, da ni več v državi sam vse-mogočen in da imajo v državi besedo tudi ljudski zastopniki. Njegovi vohuni so morali v prognanstvo, sam pa se ni čutil nikdar varnega. Dva njegova prednika sta uživala slavo sultana le kratko; eden se je baje sam umoril s škarjami, drugi pa je baje postal blazen, in prestol je zasedel Abdul Hamid, ki mu je vest pravila, da bi mogel tudi čez noč izginiti kakor njegova prednika; saj Mladoturki v lanskem preobratu niso posebno skrivali, da si žele drugega vladarja, in listi so celo vedeli povedati, da hočejo nekateri proglasiti za vladarja sultanovega brata, prestolonaslednika princa Rešada. Strah pred zarotniki je budil v sultanu krvoločnost, ki so ji zapadle tisočere krvave žrtve.

Sultan je izvrsten politik in diplomat, in posrečilo se mu je pridobiti zase po turških softih, bogoslovcih, nižje vojaštvo proti častnikom, ki so po pretežni večini pristaši mladoturške stranke. Tako se je začelo v Carigradu klanje. Vojaštvo je s softi na čelu zahtevalo uveljavljenje šeriat-skega prava. 200 gardnih častnikov, ko so se branili priseči na šeriat-sko pravo, so na licu

Podlistek.

V tujino.

Spisal Črt.
(Konec.)

Priplula je v deželo vesela vigred. Po do-bravah so budili otrokom vigredno veselje beli zvončki in po bregovih rumene trobentice; ob vrtovih je dišalo po vijolicah in ob gozdih so že priklanjale glavice vetrnice. Iz južnih krajev so se ravnokar vrnile ptice selivke in vzradostile dovzetna srca seljaških mladenk. Življenje se je vračalo v naravo, le oni, ki so šli v tujino iskat krta, se niso še vrnili.

Žene so vzdihovale, da nimajo več denarja za sol. Težko, prav hudo so že pričakovale svojih mož iz Rumunije, da jim prineso prihranjene kronice. Bale so se pa tudi trenotka, ko pridrdra vlak in morda prinese le tega ali onega, zakaj v tujino iti je lahko, ne pa se vrniti. Tujina manj prizanaša nego domača zemlja, tujina nas ne ljubi, le plačuje, domača gruda pa ljubi.

Na večer je stala na postaji ob bližnjem trgu večja gruča ljudi, moških, ponajveč pa žensk in otrok. Vsi so upirali poglede v daljavo, odkoder bi moral prisopihati vlak. Moški so bili prav živahni, ženske pa so imele dovolj opraviti z otroki, ki so venomer povpraševali po očetih, ali kmalu pridejo, ali prineso kaj lepega s seboj, kje jih bodo videli najprej, kaj vlak je in pije.

Naenkrat zapazi nekdo dim, ki se je vzdigo-val izza ovinka.

„Vlak prihaja, kmalu bo tu,“ je završalo po gruči, in res je pridrdral v par minutah na po-stajo. Temne postave krepkih drvarjev so zrle skozi okna in mahale svojcem z rokami v pozdrav. Žene so mahale z robci, otrokom so žareli obrazi, cela družba je oživela. Vse se je rilo naprej, vsak je hotel stisniti došlecem roko prvi.

Iz vozov se je vsula cela kopa drvarjev, in stiskanja rok ni hotelo biti ne konca ne kraja.

„Hvala Bogu, da si se vrnil zdrav,“ je po-zdravljala še mlada žena svojega smehljajočega se moža.

„In nekaj denarja sem ti tudi prinesel, Roza,“ ji je zatrjeval mož. „Huda je bila, huda, pa vse sem rad pretrpel, da le nekaj zaslužim.“

In vzdignil je k sebi štiriletnega dečka in ga poljubil na čelo.

Vse je bilo židane volje, le eden se je vrnil s sklonjeno glavo. Marsikateri las se mu je od prejšnje jeseni pobelil na glavi. Odšel je s pet-najstletnim sinom, da prislužiata nekaj za kruh, a vrnil se je brez sina. Jokal se je pri odhodu dečko, kakor da bi bil vedel, da ne bo nikdar več videl domačih logov, nikdar več gledal belih cerkva po gričih slovenske domovine, nikdar več zrl v skrbno oko ljubeče matere.

„Kje je Joža?“ vpraša žena s trepetajočim glasom, sluteča nesrečo.

„Vzela nama ga je tujina.“ Kriknila je jedna mati in si zakrila oči s predpasnikom. Utihnila je cela družba, kakor da ne bi hotela motiti sve-čane materine bolesti.

„Kaj je z Jožkom?“ je letelo od ust do ust.

„Zadelo ga je deblo,“ odgovarjajo drvarji.

„Ne joči,“ je tolažil s hrapavim glasom mož ženo, pa videlo se mu je, da je sam najbolj po-treben tolažbe, opore. Ni našel prave besede, da bi utolažil ženo.

„Buhana tudi ne bo več nazaj,“ se oglasi zdaj nekdo izmed drvarjev. „Tudi njega je za-lotila smrt v Rumuniji. No, pa smo mu napra-vili lep pogreb. Bil je vesel in dober tovariš, le pil ga je malo preveč.“

„Tudi Buhana ni nazaj,“ so se začudile žen-ske, in krepkeje stisnile roke svojim možem.

Zavili so vsi v gostilno, da praznujejo po-vratek pri čaši vinca, ki je jezike šele prav raz-vozljalo. Postalí so prav živahni in so se celo malo zapoznali.

Pa ni bilo čisto, neskajeno to veselje. Tako se veseli le tisti, ki je ušel pogibelji, bolnik, ki je zapustil postelj. Sreča ni, če je treba zapustiti domovino, da se je mogoče preživeti, če se tudi povrne kdo zdrav in vesel. Tako juckajo tudi mladeniči, ko gredo na vojsko.

Oj, domovina, koliko grobov si prodala tu-jini! Koliko kletvic, koliko vzdihov in solz mori vest tvojih veljakov! Pa ljubimo te vsekako. Saj ti nas ljubiš, pa si sama reva zapuščenca.

Rumunija, bodi vsaj ti usmiljena, naj ne teži tvoja gruda trupel tujcev — slovenskih drvarjev!

Rdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

mesta pobili s puškami. Umrili so več dostojanstvenikov na dvoru. Mornarji vojne ladje „Hasar i Tevfik“ so privlekli pred sultanovo palačo zvezanega nekega častnika, o katerem so trdili, da jim je zapovedal, naj sprožijo topove na bojni ladji na sultanovo palačo. Sultan je skozi okno izrekel smrtno obsodbo. Vojaki so častnika prebodli in obesili na bližnje drevo. Častniki so se poskrili ali pa zbežali iz Carigrada. Mladoturki v Solunu dva dni niso izvedeli ničesar o grozovitostih v Carigradu, ker so se polastili brzojavnih uradov Staroturki, najbrž so jim prinesli vesti šele ubegli častniki. Mladoturški odbor je takoj storil korake, da vduši odpor Staroturkov. Vojaki so se začeli mladoturškim častnikom puntati in izgledalo je, kakor da bodo doživeli Mladoturki popoln poraz. A čete v Solunu so ostale Mladoturkom zveste in so se takoj polastile železnic, carinskih uradov in v najhitrejšem času je bilo že par tisoč vojakov na poti proti Carigradu. Albanci, Bolgari, Srbi in Armenci, katerim so poklali Staroturki okoli 4000 ljudi, so se zopet nagnili na mladoturško stran. Macedonski Bolgari so zbrali 10.000 bojnikov, Albanci pa še več, da udarijo na Carigrad. Mladoturške čete so se brez boja polastile trdnjave Čataldža blizu Carigrada in v kratkem so se pokazale njihove predstraže v St. Stefano tik pred Carigradom, kjer je zavladal nepopisen strah. Iz Carigrada je prišla v Čataldže deputacija, da pregovori mladoturške čete k povratku, kar pa se ji ni posrečilo.

Sultanovi deputaciji pred Čataldžo so stavili Mladoturki v odgovor vprašanje: „Kje imate glavo starega?“ 30.000 mladoturškim vojakom, ki stoje pred Carigradom, ne bo delalo nobene težave vzeti Carigrad in obračunati s sultanom in povzročitelji staroturškega upora. Drugemu prebivalstvu in vojaškim upornikom ne bodo storili ničesar. Sto mladoturških častnikov se je baje zarotilo in priseglo na koran, da umorijo sultana. Ali bodo to izvršili ali ne, je težko reči, ker se bodo morali ozirati na možnost, da v slučaju, če umore sultana, posežejo vmes velesile v škodo turški državi. Saj so prinesli listi že brzojavna poročila, da si priklapi Angleška Egipt, v kar ste baje Rusija in Francoska proti odškodnini že privolili. Rusiji se otvorijo Dardanele, Francoska pa si priklapi Tunis. Avstro-Ogrska bi se ne protivila, če vderejo Rusi s črnomořskim vojnimi brodovjem (8 ladij) skozi Dardanele. Vest je zelo verjetna. Na to in druge zapletljave se bodo morali Mladoturki ozirati, in vsled tega ni izključeno, da ne umorijo sultana.

Okorela Turčija se je začela meziti, kamen pa, ki ga sprožimo po hribu, se ne ustavi sredi pota. Sedanjí boj za svobodo in neodvisnost od sultanove samovolje je šele začetek bodočih verskih in narodnih bojov v turški državi. Vsak narod se enkrat vzbudi, zahteva svoje pravice in stre suženjske okove ali pa pogine. Podleči pa narodnosti na Turškem ne morejo, ker so bolj žilave in imajo v sebi več zdravega jedra, nego njihov krvnik — Turek.

Koroške novice.

Sodaliteta ss. C. J. ima sestanek v Celovcu v četrtek, dne 29. t. m., ob 2. uri v delavski hiši, Kosarske ulice 30.

Poziv! Vse gospode zaupnike prosimo, da nemudoma poročajo našemu uredništvu natančno vse sleparije in nepravilnosti pri zadnjih volitvah in navedejo priče in vse okoliščine.

„Unterkräntn. Nachrichten“ so objavile poročilo iz Grabštanja, da je tam porodila neka nuna in so našli dete na stranišču. „Narodni dnevnik“ v Celju je to vest takoj ponatisnil. Od mero-dajne strani smo izvedeli, da je ta trditev gola laž. Pojasnilo prihodnjic.

Na znanje! Pretekli dni je razposlalo tajništvo „S. K. S. Z.“ v Celovcu vsem slovenskim posojilnicam na Koroškem vzorce posojilniških tiskovin „Kapital“, „Deleži“ in „Posojila“. Iste so tiskane na zelo trpežen papir in stane komad take pole po 4 vinarje. Izgotovljene so dosedaj samo še le-te. Pripravlja pa „Zveza“ še večjo zalogo tiskovin. (Prosi se za tozadavne nasvete.) Naročajo se te že izdelane v poljubni množini naravnost pri „Slov. kršč. soc. Zvezi za Koroško“ v Celovcu, Kosarske ulice 30, ali se pa dobijo istotam osebno vsak torek, četrtek in soboto (če ni ta dan praznik) od 12. do 1. ure popoldne. Ravno tako dobijo tam ob isti uri knjige za „mladinske knjižnice“ zaupniki za to določenih krajev. In slednjič je ob tem času možno ravno tam osebno govoriti z „zvezinim“ poslovodjo (g. P. V.) o vsakojakih „zvezino“-društvenih zadevah.

„S. K. S. Z.“ za Koroško.

Celovski župan odstopi. Od najmerodajnejše strani smo izvedeli, da namerava celovski župan

Neuner v kratkem odstopiti. Dokončati hoče prej le še nekatera najvažnejša že pričeta dela.

Električno razsvetljavo dobila Otok in Vrba. Otok bo plačeval za to celovski občini deset let letnih 2000 K, Vrba pa se je zavezala, da bo plačala skoz 16 let na leto 15.000 K.

Razpisano je mesto finančnega nadkomisarja pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Celovcu, eno, oziroma dve mesti finančnega komisarja I. razreda, oziroma dve ali več mest finančnega komisarja II. razreda.

V podkovni šoli v Celovcu se začne letos učni tečaj dne 2. julija.

H konkurzu Winklerjeve banke. Zaradi bolezní obtoženca preložena obravnava se bo vršila v sredo, dne 11. majnika.

Umrli je tukaj v Celovcu na Belo nedeljo zjutraj črevljavski mojster gosp. Val. Sivec po dolgi in mučni bolezni v starosti 40 let. Rajni je doma iz Lipove vasi pri Lisni pod Velikovcem in je bil dober našinec, zgleden mož katoliško-slovenske stranke. Veličasten pogreb se je vršil v torek, dne 20. t. m., na mestnem pokopališču v „Anabihlu“. Zapušča ženi štiri nedorasle otročičke. N. p. v. m.!

Celovec. Pri naboru, dne 20. t. m., so se izkazali hodiški fantje. Obnašali so se dostojno, pa samozavestno kot slovenski mladeniči. Prepevali so slovenske narodne pesmi, celo pred magistratom. Živel!

Celovec. (Heydnovi „Letni časi“.) Ob stoletnici smrti slavnega skladatelja Josipa Haydna je „Koroško glasbeno društvo“ proizvajalo najboljše Haydno delo „Letne čase“ v nedeljo, dne 18. t. m., v „Musik-Säle“ z velikim uspehom. Ob priznanih slabih pevskih močeh v Celovcu je delo uspelo. Zasluga za to gre godbenemu ravnatelju Dobrowolnemu, češkemu rojaku, ki je v priznanje prejel lovorov venec. Partije solistov so izborni proizvajali operna pevka Jovanović (Hrvatica), oratorijski pevec Legat in koncertni pevec Egger, vsi iz Gradca. Tako od Boga nadarjenih pevki kakor je gdč. Jovanović, v Celovcu ne slišimo zlepa. Legat ima lep lirichen tenor, ki se odlikuje v piano-partijah. Zelo simpatičen bas ima Egger. Zbor, zlasti moški, je za solisti daleč zaostajal, zlasti tenoristi svoji nalogi niso bili kos. Z zborom slovenske „Glasbene Matice“ se zbor niti zdaleka ne more primerjati. Vkljub temu je pa za Celovec vsekako častno, da je začel v glasbeni umetnosti stopati po poti, po kateri že zdavna hodi bela Ljubljana.

Borovlje. (Nabor.) Od 326 mladeničev je bilo potrjenih 83.

Šmarjeta pri Velikovecu. Zmaga našega vrlega gospoda Ellersdorferja nasprotnike strašno jezi. Saj so na pr. vplivni nasprotniki v Važenbergu prej govorili, da v tej občini g. Ellersdorfer ne dobi čez 10 glasov. In zdaj pa tak poraz v celem volilnem okraju. Prej so ljudi farbali, da so „zeleni“ (agrari), v resnici pa so bili le „beli“, in z vso silo so šli v boj za „belega“ dr. Metnitzu, ki je imel celo na svojih lepakih natisnjeno: „Weiß ist Trumpf!“ — Zdaj po volitvah so pa v resnici postali zeleni — pa le vsled jeze in nevoščljivosti. Slišal je dopisnik teh vrst, da naše volilce nasprotniki še zdaj po volitvah nadlegujejo, zmerjajo in pred njimi pljujejo. Najboljše bo, take lepe zglede „svobode“ naše „nobl frajhahtli“ stranke naznaniti državnemu pravdnístvu!

Šmarjeta pri Velikovecu. (Odprto pismo dopisunu „Bauernzeitung“.) Nemškutarško-liberalna „Bauernzeitung“ je v 13. št. z dne 26. marca t. l. prinesla dopis z Želinj pri Važenbergu, v katerem se napada tudi moja oseba. Ko odgovarjam na to, nočem braniti svoje časti nasproti dopisnikom in bralcem tega lista, ker mi je sploh ni treba. Konstatiral bom le, koliko laži je samo v tem dopisu, da cenjeni „Mirovi“ bralci tudi druge dopise tega lista morejo soditi.

1. Laž je, kar trdi „Bauernzeitung“, da sem jaz v svojem „divjem srdu“ sklical volilni shod na Želinjah nasproti kandidatu g. Rösche. Res je, da je shod napravilo kat. politično društvo za Slovence na Koroškem. Tudi ni bil shod v prvi vrsti naperjen proti kandidatu Rösche, ampak proti dr. Metnitzu. Zato je tudi govoril g. Grafenauer, protikandidat Metnitzov, ne Röschev. Kdor pozna moj značaj, tudi ve, da mi dopisnik po krivici očita divji srd („Wut“).

2. Laž je, da je zaradi tega shoda pisal meni gosp. župan Jellen odprto pismo. Res je, da je bilo meni pisano pismo zasebno, samo v toliko splošno, ker je bilo v uradnem kuvertu, in je bil na koncu pisma pritisnjen uradni pečat občine Važenberg (!). Odprto pismo, kakršno je priobčeno v „Bauernzeitung“, so dobili šele drugi dan po shodu kmetški volilci.

3. Laž je, da se je glasilo meni pisano pismo tako kot stoji v „Bauernzeitung“. V mojem pismu manjkata začetek in konec tega pisma. Res pa so dobili enako pismo po shodu kmečki

volilci in sicer litografrano. Ali morebiti z uradnim na občinske stroške kupljenim aparatom?

4. Laž je, da bodo kmetje (oziroma zdaj, da so) volili le važenberškega kmeta. Res je, da je dobil važenberški („Waiserberger“) kmet od 188 upravičenih glasov v naši občini le 78, in še med temi je bilo mnogo nekmečkih glasov (na pr. 7 učiteljskih). Torej ogromna večina 110 kmečkih (le en duhovnik) volilcev ni hotelo voliti važenberškega kmeta. Zakaj? Vprašaj jih! Da naš kandidat g. Ellersdorfer ni dobil več glasov, kot 39, temu je kriva tukajšnja nemškutarška strahovlada in komando, ki je razviden tudi iz dotičnega pisma. Kdo si bo pa še upal voliti nasproti kandidatu, ki je od občinskega urada proglašen za kandidata? Pri občini ima vsak kmet zmiraj kaj opraviti. Če se postavi nasproti občinskemu uradu, ima zmiraj sitnosti.

5. Laž je, da sem šele tri leta duhovnik, res pa je, da sem duhovnik že 4 leta in 9 mesecev.

6. Laž je, da se predrzmem hujskati župljane zoper župljane. Malenkost, kar sem storil, nisem storil zaradi osebe, ampak stranke. Saj pametni volilci vendar ne volijo koga za poslanca zategadelj, ker je v njih župniji doma ali z njimi v sorodu, ampak volijo tistega, ki ga spoznajo za sposobnega in zvestega pristaša svoje stranke.

7. Laž je, da baje pravi moja sestra-kuharica, da ima štiri zajčje kože na razpolago. Moja sestra se ne laže, kakor zajčji dopisnik, ki se ne upa podpisati. Kupil sem letošnjo zimo res dva zajca. Ali si mi jih nevoščljiv? Kc bi se bil prej oglasil, bi te bil lahko povabil na večerjo. Zdaj dobiš samo dve koži še lahko. Zajčja koža za zajca — strahopetca! Prav primerno!

8. Laž je, da je rekel cerkovnikov sin, da je bivši nasprotni kandidat vsakokrat v zakristiji. Na moje vprašanje je potrdil, da je dejal: „Kadar pride, stoji v zakristiji.“ In tu moram popraviti krivico, ki sem jo storil gosp. Rösche. Rekel sem na želinjskem shodu, da sem ga samo enkrat videl v cerkvi, odkar sem tu. Priznam, da je bila moja beseda prenegla, ker v začetku svojega tukajšnjega bivanja gospoda Rösche sploh poznal nisem, in med sv. mašo ga v zakristiji zapaziti nisem mogel, ker pridem pred pridigo in pred mašo v zakristijo.

Če mi dopisnik očitaš, da sem mlad Štajerc (da pa „Štajerca“ nočem brati), si s tem pokazal svojo otročjo modrost. Da sem šele pol leta v Šmarjeti, tudi za to nič ne morem. Bil sem pa sicer prej že blizu eno leto administrator v Dobrlivasi (kjer bi mi pa niti najhujši nasprotniki ne bili očitali kakega zajca).

Sicer pa, župljani, kateri niste z menoj zadovoljni, obrnite se takoj na prevzvišenega gosp. knezoškofa. Če bi bil na kakem drugem kraju bolj na mestu, takoj rad grem na škofovo povelje, komandi dopisnika lutrovske „Bauernzeitung“ pa se seveda ne bom uklonil.

Ivan Dolinar,

provizor v Šmarjeti.

„Bauernzeitung.“ Koliko je verjeti temu listu, razsodi ljubi bralec iz naslednjega: Pisal je ta list, da je imel g. kandidat Rösche na Djekšah prav uspešen shod („erfolgreiche Versammlung“). Pri volitvi pa je ulovil štiri glase. V Grebinju je imel imeniten shod — popoln poraz g. Ellersdorferja („kolossalbesuchte Versammlung — eine vollständige Niederlage des schwarzen Kandidaten Ellersdorfer“). Pri volitvi pa je dobil g. Rösche 35 glasov, g. Ellersdorfer pa 104.

Djekše. (Razno.) Sneg je že precej porabalo pomladansko solnce in reči moramo, da smo imeli veselo Veliko noč, prvič zato, ker so nam peli veselo alelujo zopet zdravi naš priljubljeni gosp. župnik Karol Hraba. Pred vsem jim je dolžno zahvalo naše izobraževalno društvo, ker so mu dali na razpolago svojo bogato knjižnico. Posebno zahvalo smo dolžni dobremu sosednemu gospodu z Visoke Bistrice, ker so nas in našo župnijo v tako slabem vremenu in zelo težavnem potu v postu zelo skrbno obiskovali. Bog jim plati za ves njihov trud! — Jesenske setve se kažejo pri nas zelo dobre. Bog nam daj dobro leto in tudi vsem drugim. Letos je zelo žalostna vigred, ker je začela živina poginjati, vsled tega, ker so jo po zimi s hojevino krmili.

Prevalje. „Štajerc“ mi v svoji 11. št. očita, da sem v občinski pisarni pred vladnim zastopnikom iz Velikovca, ki je prišel tja zavoljo volilnega imenika, govoril same neresnice. Pozivljam dopisnika, da mi to dokaže, drugače je podel lažnik. Že enkrat mi je „Štajerc“ podtikal laži, ko sem ga pa pozval, da dokaže, je molčal kot grob. Svoje trditve v občinski pisarni glede volilnega imenika in razglaša, tičočega se volitev, še zmiraj vzdržujem in si jo upam dokazati s pričami. Celi dopis je grozovita kolobocija, ki kaže, da v dopisnikovi glavi ni vse v redu. Menda se ga dopisnik sam sramuje, ker se skriva za „Leše“, dočim stanuje, dobro mi znan, sredi Prevalj. Vladnega zastopnika ni zahtevala kaka

„politična družba“, ne drugi „politični gospodje“ in tudi ne jaz, kakor trdi dopisnik ugovarja samemu sebi, ampak g. dr. Brejc. Na druge budalosti dopisa se mi ne zdi vredno odgovarjati. Le še več takih „blamaž“ v „Štajercu“.

J. Šekol, kaplan.

Guštanj. (Smrt vzornega moža.) Bridko žalostno so zapeli v petek dopoldan naši cerkveni zvonovi, oznanjajoč širni župniji, da je za vedno zaspal vsepovsod priljubljeni in občešpovstovani kmet in cerkveni ključar Anton Mak p. d. Zgornji Lečnik. Od novega leta sem je že bolehal, a upali smo, da mu na novo došla pomlad prinese zopet ljubo zdravje. Toda varali smo se. Neizprosna smrt mu ni hotela več priznati. In tako je umrl zopet mož poštenjak, mož vseskozi veren katoličan, a ob enem trden in prepričan Slovenec. Kako da je bil priljubljen vsepovsod, je pričal veličasten pogreb v nedeljo po sv. maši. Ob njegovem grobu niso plakali samo ubogi, katerim je bil ves čas dobrotljiv pomočnik, žalovala je ob njem takorekoč cela župnija, kajti rajni Lečnik si je s svojo ljubeznivostjo prikupil vsakomur, ki je imel kdaj ž njim opraviti. Ko so č. g. župnik Križaj izpregovorili ob odprtem grobu, ni ostalo nobeno oko suho. Da, rajni je bil res mož, ki je dal cesarju, kar je cesarjevega, kajti globoko doli v Bosni si je l. 1878. nakopal bolezni, ki mu je sedaj povzročila zgodnjo smrt; dal pa je tudi Bogu, kar je božjega, ker je dolga leta že opravljal zvesto in vdano službo cerkvenega ključarja. Ob koncu mu je zapel še naš novoizvežbani moški zbor lepo nagrobno pesem. N. v m. p.!

Spodnji Dravograd. (Prijetelji kmetov.) Naši kmetje morajo les, ko ga vozijo iz vrhov, odkladati zraven „Narodnega doma“ pri št.-vidski cerkvi. Tam prav nikomur ni na potu. Odložiti ga morajo tam, ker ga po strmih klancih morejo samo, kakor pravimo, „slajfati“ navzdol, potem pa se mora preložiti na druge vozove. To pa nekaterim „nemškim“ tržanom ni po volji. Nekaterikrat so les po noči razmetali, zadnji čas pa se hudujejo v svojih nemških listih, da odkladajo vozniki svoj les v trgu. To dela samo zavist in tista „ljubezen in prijateljstvo“ do kmetov, ki se jim ob volitvah cedi kar iz ust! V svojih dopisih govore, da lesni skladi niso lepi za trg, da bi tam pri tržni cerkvi bil nekak „park“ itd. No, kdor hoče videti tam kak „park“, mora biti slep vsaj na poldrugo oko, na klopih tam sede navadno samo take osebe, da se bo vsakdo premislil usesti se za njimi tja, boječ se, da se naleze kaj „drobiža“. Tržani dobro vedo, da prinese vozniki dosti denarja v v trg, ker tu krmijo živino, ostanejo v gostilnah, nakupujejo v prodajalnah itd. In vendar to hujškanje zoper naše kmete! Vemo, da vse to znana „ljubezen“ stori! Ker se v teh dopisih sklicujejo tudi na nekak svoj „Verschönerungsverein“, le temu toplo priporočamo, naj se raje pobriga za tiste postranske ulice, po katerih se cedi gnojnice, dobro dišča, iz hlevov „fortšritlarjev“. Vi kmetje pa zopet spoznate, kakšni so ti vaši „prijetelji“.

Šmartin na Dholici. (Poboj.) V nedeljo, dne 18. t. m., je šlo več mladeničev-izletnikov k Štefju v Trešče. Precejšnje število jih je prišlo tudi iz sosednih Kostanj. Seveda so pogledali nekateri pregloboko v „sehcentelne“ in „ahtelne“ in so začeli v mraku prepri. Posledica je bila žalibog le preveč običajen pretep. Andrej Pozračnik, nadbudni 23letni sin p. d. Motleja v Hostičah pod Šmartnom, je moral 19. aprila vsled prejetih udarcev na glavi izdihniti svojo mlado dušo. Vzrok te žalostne nesreče je baje ljubosumnost radi gostilničarjeve hčerke. Orožniki so takoj pričeli preiskovati. Pet fantov hajlovcev je dosedaj na sumu, da so zvršili zločin. V Motlejevi hiši vlada umevno nepopisna žalost. Premalo vere, premalo značajnosti, premalo versko-nravne šolske vzgoje, pa preveč gostiln, preveč žganja! Kam bomo prišli, ako ne bo kmalu drugače?

Beljak. (Nemške in socialdemokratske laži.) Grem pred kratkim iz mesta. Sreča me neka znana gospa, dobra katoličanka, in pravi: „Kaj ne, zdaj ne bo vojske, ker je duhovniška stranka pri volitvah propadla?“ Na moje začudenje, kaj da imajo volitve opraviti v vojsko, mi pravi: „Tukaj v Peravi govori mlado in staro, da bo vojska, če zmagajo pri volitvah duhovniki!“ S to lažjo so agitirali nemški nacionalci in sociji. In prosvitljene nemške „luči“ so seve to neslanost verjele. Ponosni so lahko Nemci na svoj „fortšrit“ in na svoje — laži!

Loče pri Beljaku. Že dolgo zaželeno „slov. kat. izobraževalno društvo“ smo na Belo nedeljo srečno ustanovili. Sklicatelj, g. Ferlič, pozdravi došle goste, katerim govori g. Arnuš iz Podlublja o razmerju med kmetom in socialno demokracijo. Št. Jakobski g. kaplan Žel prebere in razloži pravila, na kar se izvoli odbor. Za kratek

čas je skrbela „Rožica“ iz Št. Jakoba. Posetili so nas še gostje iz Podlublja, Beljaka in kot zastopnik „S. K. S. Z.“ g. P. Vunček. — Splošno zanimali sta zvečer igri „Pravica se je izkazala“ in resno-verska „Lurška pastirica“, ki jo je predstavljalo 35 deklet. Vsi igralci in igralke so svoje uloge znali izvrstno. — V edinosti je moč. Posebno ti. slovenska mladina, okleni se društva!

Plajberk nad Beljakom. (Ubilo) je v rudniku kamenje mladega delavca, dva druga pa poškodovalo.

Gospodarske stvari.

Reja goveje živine.

(Franc Pengov.)

(Dalje.)

Kakor so pokazali poizkusi, potrebujejo domače živali velike množine vode. Konj na pr. potrebuje na dan 50—60 litrov, odrasla goved 40—60, telica 20—30, ovca 3—5, prašič 10—20 litrov.

Kar zadeva krmo samo, moramo najpoprej obrniti svojo pozornost na suho snov v krmi. V tej so zgorljivi deli imenoma: Beljakovina ali protein, škrobovina (šterka ali cukrovina), skupaj imenovani tudi ogljenčevi vodani in tolšča ali maščoba; izmed neizgorljivih (ali rudninskih) sestavin pa so najimenitnejše: Apno, sol in fosforova kislina, kajti iz teh reči so sestavljene po večini živalske kosti. Oglejmo si posamezne snovi od bliže in odgovorimo na vprašanje: Kateri je njihov glavni namen v krmi?

Rastlinske beljakovine so temeljni pogoj za stavbo živalskega telesa, njegov fundament; kakor iz opeke in malte zidovje zidamo, tako se nareja iz rastlinskih beljakovin palača živalskega telesa, pred vsem njegove mišice, to je meso in pa kri. Beljakovine so tedaj nekak „stavbeni material“ za živalsko telo.

Ogljenčevi vodani (škrob ali moka in cukrer) služijo za proizvajanje toplote v živalskem telesu. Človeško telo ima okoli 37° C toplote, goveja za kako poldrugo stopinjo več. „Iz nič ni nič“, pravi pregovor in tudi živalska toplota se ne nareja in ne ohranja sama po sebi, ampak na ta način, da izgorevajo v telesu, četudi brez plamena, gotove snovi, ki imajo v sebi veliko ogljenca. Snovi pa zgorevajo takrat, kadar se spajajo s kislecem in tako zgorevata v telesu cukrer in škrob združivši se s kislecem, ki ga žival vdihava ter se spreminjata v vodo in ogljenčevo kislino, ki ju žival deloma izdihava, deloma oddaja po drugih potih iz telesa. Škrob in cukrer sta tedaj „gorivo“ za žival.

Tolšča pa ima kot svoj glavni namen ta, da ohranja telesu narejeno gorkoto; je tedaj nekaka „varnostna naprava“, ki pa ob enem pospešuje prebavnost drugih snovi.

Paziti pa moramo pri presojevanju krme na sledeče:

Kemične analize raznih krmil, kot jih izvršujejo kemijska preizkuševališča v Celovcu, Ljubljani, Mariboru in drugje, navajajo le, koliko se nahaja v kaki krmi redilnih snovi sploh, brez ozira, ali jih žival prebavi ali ne, dotična odstotna števila nam povedo, kakor pravimo, množino „surovih snovi“. Nam je pa veliko več lažje na tem, da vemo, koliko teh snovi naša živina zares izkoristi, koliko je tedaj „prebavljivih snovi“ v nji.

Kadar delamo kake račune za krmljenje, upoštevamo le prebavljivo snov. Vrednost teh prebavljivih snovi imenujemo tudi relativno ali odnosno vrednost, v nasprotju s celo količino redilnih snovi, ki jo zaznamujemo kot absolutno vrednost (t. j. vrednost brez primerjanja).

Mal zgleď naj vam pojasni to razliko s številkami, ki kažejo, koliko imajo rastline v sebi surovih snovi (absolutno število) in koliko prebavljivih snovi (relativno število). Na pr.:

	beljaka	škroba	maščobe
surovega prebavlj.	surovega prebavlj.	surovega prebavlj.	
Rž	11%	9.9%	70.9%
Laneno seme	20.5%	20.1%	26.8%
Ogrščne tropine	30.7%	24.9%	41.4%

Naj podamo zaradi primerjanja še nekoliko krmil, pri kojih navajamo samo odstotke prebavljivih snovi; v 100 kg se nahajajo pri:

	beljakovin	škroba	maščobe
slami jarih žit	1.40	29	0.6
senu	4.50	36	1.0
suhi detelji	5.50	35	1.2
pesi	0.30	10	0.1
krompirju	0.60	20	0.1
ječmenovem zrnju	7.—	60	2.0
ovsenem zrnju	8.—	45	4.3

	beljakovin	škroba	maščobe
fižolu (bobu)	20.—	50	1.4
pšeničnih otrobih	9.60	45	2.4
moki bombaževga semena	40.—	18	12.—

Sestava in medsebojno razmerje redilnih snovi sta pri krmljenju živine dva prevažna činitelja; a kadar precenjujemo kako krmilo, se nam je ozirati, kakor že omenjeno, le na prebavljive snovi, kajti kar se ne prebavi, to telesu prav nič ne zaleže.

Največ beljakovin je v raznih oljnatih tropinah in mokah (lanene, ogrščne, sezamove, zemeljskega oreha tropine itd.) potem pa v stročnicah, pa naj si bodo le-te sveže rastline, kakor razne detelje, ali pa njihovo seme, kakor grah in bob.

Ogljenčeve vodane (škrobni cukrer) imajo v sebi posebno slame, pesa, krompir, žitno zrnje. Obe ti snovi, beljak in škrob, se nahajata v detelji v primerni zmesi.

Maščobe je sicer v vsaki rastlini in krmi po nekoliko, vendar pa v nekaterih tako malo, da sploh ne pride v poštev, dočim se je nahaja v oljnatih plodovih in torej tudi v krmilih, narejenih iz njih, v znatnih množinah.

Da so števila, ki jih nahajamo v razmernih tabelah, n. pr. v „Koledarju za kmetovalca“ in drugod, le povprečne številke, ki ne veljajo za vse slučaje, ampak so v gotovih slučajih gmotno manjše (pri slabi zemlji, slabem gnojenju, slabem vremenu ob rasti, grdem vremenu ob košnji, pri slabih shrambah), v drugih zopet morda precej višje, nego kažejo tabele, to je jasno kot beli dan.

Naloga živinorejčeva je, da sestavi iz raznih krmil take „racije“ (porcije ali južine), ki bodo najbolj primerne namenu, v kateri redimo dotično žival. Da moremo podati svoji živini sorazmerno z njeno hasnovitostjo neko določeno popuščno mero krme, ali kakor pravimo neko „normalno porcijo“, v ta namen stavimo različne redilne snovi v neko določeno sorazmerje med seboj, od kojega se ne smemo preveč oddaljiti, ako hočemo kar najbolje izkoristiti krmo. (Dalje sledi.)

Društveno gibanje.

Celovsko „delavsko društvo“ napravi v soboto, dne 1. majnika t. l., redno mesečno zborovanje v „Benediktinski kleti“. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer. Sodeluje „Bisernica“. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico priredi v nedeljo, dne 25. aprila 1909, ob 4. uri popoldne zbor v hiši g. Prosekara v Kotmarivesi po sledečem sporedu: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev zastopnika za glavno skupščino. 3. Razni govori in navsveti. Po zborovanju veselica in prosta zabava s petjem, deklamacijami, gledališko predstavo „Lurška pastirica“, s sodelovanjem pevskega društva „Zvezda“ iz Hodiš. Vstop k veselici 40 vin. le proti vstopnicam, katere se dobijo pri zboru. K obilni udeležbi vabi vse ude ter zavedne Slovence in Slovenke odbor.

Podlublje. Podporno društvo kovinarjev ima 2. majnika 1909 v „Delavskem domu“ svoj občni zbor. Poročilo blagajnika in tajnika, volitev novega odbora, govor o trustih in kartelih itd. Začetek ob 3. uri popoldne. Odbor.

Št. Janž v Rožu. „Slov. kat. izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico“ priredi v nedeljo, dne 25. aprila, ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne pri Činkovcu v Št. Janžu svoj prvi letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Govor. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Po kočanem zborovanju se uprizori igra: „Doktor Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček“ z vsopnino 30 vin. za nunde, udom je vstop prost. K obilni udeležbi vabi vse zavedne Slovence iz okolice ter vse ude in prijatelje društva odbor.

Škocijansko „bralno društvo“ vabi na svoje mesečno zborovanje v društveni čitalnici za nedeljo, dne 2. majnika t. l., po blagoslovu. Poročevalca vč. g. dr. Cukala in Anton Gril. — Prijatelji, pridite! Posebno: moštvo na dan!

Književnost.

Franjo Krašovec: **Utrinki.** Lepa, prijetno pisana knjiga mladega štajerskega pisatelja. Posebno potopisa v Italijo sta pisana sicer preprosto, brez učenjaške navlake, a toplo in pri srčno. Knjigo priporočamo, posebno kdor se zanima za češke razmere — pisatelj je živel več let v Pragi — ali kdor se hoče poučiti o Italiji ali namerava popotovati v to solčno deželo. Cena 2 kroni. Dobiva se v ljubljanskih knjigarnah in pri pisatelju: Fr. Krašovec, Köln am Rhein, Hochschule für Handel und Nationalökonomie.

Rahitis.

Najbolje koncentrirana redilna sredstva, ki se nahajajo v SCOTT-ovi emulziji, redijo kosti, jih napravijo trde in ravne in omogočijo hitri razvoj zdravega mesa.

Pristna le s to znamko — z ribičem — kot z jamstvenim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Splošno zdravje

se kmalu povrne in otroci, ki trpe na tej bolezni, postanejo zdravi in močni, kakor vsi drugi. Zauživa se tudi po leti z najboljšim uspehom.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Kaj je novega po svetu.

Državni zbor se snide dne 28. aprila.

Delo „Südmarke“ v Št. Ilju. Znano je že čitateljem našega lista, kako naskakujejo Nemci mejo na Spodnjem Štajerskem. Predvsem so se vrgli na zavedni Št. Ilj nad Mariborom, kjer kupuje „Südmarka“ drago posestva in naseljuje na njih — protestante. Navaden Nemec-katoličan jim ni po volji, mora biti iz „rajha“ in protestant in mora imeti večjo družino, da se protestantovstvo tem bolj širi. Dosedaj je naselila „Südmarka“ v Št. Ilju 17 protestantskih družin z okroglo 150 osebami. Koliko nemškutarjev, ki pravijo, da so katoličani, podpira pri nas „Südmarka“! Ali so nevedni zaslepljenci ali pa hinavci!

Sičinski na smrt obsojen. Rusinski dijak Sičinski, morilec grofa Potockega, je bil tudi pri drugi obravnavi obsojen na smrt. Hladnokrvno je priznal svoj čin in poudarjal, da je to storil pri polni zavesti in da svojega čina ne obžaluje. Že v preiskovalnem zaporu je izjavil, da mu ni žal, da je umoril Potockega kot deželnega namestnika, pač pa se mu smili njegova družina. Na vprašanje, zakaj da je to storil, je odgovoril, da je vsega vzrok gospostvo poljskega plemstva, da so Rusini izgubili vse upanje do ustave in parlamenta in je bila odstranitev Potockega zadnja možnost. Vsled obsodbe Sičinskega na smrt so priredili v Lvovu rusinski dijaki velike demonstracije; razbili so na deželnem sodišču okna. Sedem stražnikov je bilo ranjenih in več demonstrantov aretiranih. Upajo, da bo cesar pomilostil Sičinskega.

Priporočujemo našim družinam
Kolinsko cikorijo.

Za vojake v Bosni. Na Dunaju se je sestavilo društvo, ki hoče preskrbeti iz Bosne vračajočim se vojakom podpore in službe. Imenuje se „Družba srebrnega križa“.

Mlad tiček. — Pred nekaj časom se je klatil po Gorici mlad fant, ki ni hotel govoriti. Ko ga je policija prišla, se je delal, kakor bi bil gluhonem. Na policiji je napisal na nek papir, da je iz Mesine in da je izgubil govorico vsled strahu ob potresu.

Goriška policija ga je izročila italijanski, in le-ta nekemu odboru na pomoč ponesrečenih Sicilijancev. Imenovani odbor ga je dal v oskrbo nekemu gostilničarju. Te dni pa se je mladi fant hudo sprl z otroki na cesti, ko se je ž njimi igral in jih nakrat začel glasno psovati. To je izvedel odbor za pomoč Sicilijancev in dognalo se je potem, da dečko nikdar ni videl Mesine, da ni gluhonem, ampak popolnoma zdrav in da je doma iz Trsta in da je pobegnil od svojih starišev vsled tega, ker ni hotel obiskovati več šole. Vse to so naznanili očetu v Trst, ki je rekel, da deček ne šteje 14 let, kakor je sam rekel, marveč le 11 let in da je pobegnil od doma že 18. marca.

Računski listki „Družbe sv. Cirila in Metoda“ so v letu 1908. rešili, sme se reči, 200 slovenskih otrok! Sredstvo, tako malenkostno na videz — uspehi pa veliki! Prosimo, naj se ta vir naši družbi vsepovsod uvažuje!

Madžarski dijaki v Zagrebu. V Zagreb je prišlo več madžarskih dijakov, ki so se odločili, da se vpišejo v drugem polletju na zagrebškem vseučilišču. Njihov namen je, s tem temlažje ugnezditi se v Hrvatski in izpodjesti v državni službi domačine. V ta namen so se že tudi na

Ogrskem pomišljali, ali ne bi uvedli v srednjih šolah hrvatski jezik, da bi Madžari zasedli čimveč uradniških mest v Bosni in Hercegovini in tako začeli gospodovati na Balkanu.

Župnik Hlinka, ki je bil kot župnik v Černovi na Slovaškem suspendiran in ga je kruto madžarsko pravosodje obsodilo v enoletno ječo, ker se je potegoval za svoj narod, je našel pravico v Rimu, kamor se je bil pritožil proti madžarskemu škofu Pároy, ki ga je odstavil. Rimska kongregacija je spoznala Hlinko nedolžnim in ukazala njegovo zopetno umeščenje v Černovi, kar je naznanil škof Hlinki 10. aprila.

Trst. Na Velikonočni ponedeljek po noči je razsajala tukaj huda nevihta, ki se je pripodila od morja sem. Mnogo izletnikov, ki so se pozno vračali v mesto, je zalotila, da so bili skozi in skozi premočeni. Bliskalo in grmelo je venomer. Nevihto je naznanjal že popoldne precejšen veter, ki je guncal ladjo „Miramar“, da je postajalo ljudem na kratki vožnji iz Trsta v Miramar slabo.

Vina pridelajo na leto na Francoskem 42 milijonov hektolitrov, na Laškem 30 milijonov, na Ogrskem 23 milijonov hektolitrov.

Otročji jezik. Učitelj: „Kje se nahaja povsod jelen?“ — Mali učenec: „V gozdu —“ — Učitelj: „In na —“ — Učenec: „In na Schichtovem milu.“ — Učitelj: (smeje): „To je da, pa jaz mislim: na hribih. Jelen se tedaj nahaja na hribih in v gozdu —“ — „In na Schichtovem milu“ zakliče vsa mala družba z veselimi smehom. Tedaj se mora še gospod učitelj ž njimi smejati.

Otroke ohraniti zdrave je mnogo lažje, nego obolele ozdraviti. Kdor hoče obvarovati otroke poletnih bolezni, driske, želodčnega katarja itd. naj jih hrani s priznanim „Kufek“, ki se pri zdravih in na želodcu bolnih kakor slabotnih, v razvoju zaostalih otrocih izborna obnese.

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev!

Jovarniška založila in razpošiljalna ponudba k pomladanski in poletni dobi **sukna** iz volne za bujno nizko ceno. Vzorci se zamenjajo. **Pozor!** Ostanki po 3 metre v vseh barvah za K 6—, 8—, 10— in više. Velika izbira!

Zamena ostankov dovoljena.
Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.
A. J. Šolc, Nachod, Češko.

Tržne cene v Celovcu

15. malega travna 1909 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	—	—	—	—	
Rž	21	—	21	33	12	70	
Ječmen	—	—	23	14	12	50	
Ajda	—	—	20	78	10	—	
Oves	19	70	21	—	6	80	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	25	40	16	—	
Turšica	—	—	—	—	—	—	
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	—	—	5	77	2	60	
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko	12	—	14	—	—	—	
„ kislo	10	—	12	—	—	—	
Slama	9	—	11	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—	
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	24	—	26	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20	—	—	
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	—	2	20	—	—	
„ „ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—	
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80	—	—	
Jajca, 1 par	—	12	—	14	—	—	
Piščeta, 1 „	2	40	2	60	—	—	
Race	—	—	—	—	—	—	
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	20	3	50	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	2	80	—	—	
Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
	od do	zive vage					
		zaklana					
		od do	od do	od do			
v k r o n a h							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	62	—	—	2	20
„ za vožnjo	834	412	—	—	—	39	20
Junci	200	270	—	—	—	44	25
Krave	180	250	—	—	—	32	16
Telice	112	—	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	140	—	2	2
Prasete, plemena	16	30	—	—	—	126	105
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Za Velikovsko „Narodno šolo“ družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so darovali:

Vč. g. Avgustin Čampa, župnijski upravitelj na Viču pri Ljubljani, kot dar tamošnjih Mohorjanov K 12—; slavna Posojilnica v Št. Lenartu pri sedmih studencih K 50—; slavna Posojilnica v Št. Janžu v Rožni K 40—; slavna Posojilnica v Spodnjem Dravbergu K 80—; slavna Posojilnica na Djekšah K 50—, skupaj K 232—. Hvala lepa vsem darovalcem!

Slovinci, spominjajte se Velikovske šole!

Vsi, ki nimajo nobenega

ali imajo le slabi tek, ki trpe na slabem prebavljanju, zapečenju, gorečici, napenjanju, preobilni napravi kisline, glavobolu in želodčnih bolečinah, bodo z uporabo pravih Bradyjevih želodčnih kapljic dosegli izvrstne uspehe. Dobivajo se v lekarnah.

C. Brady, lekarnar, Dunaj I., Fleischmarkt 1385,

razpošilja 6 steklenic po K 5—, 3 podojne steklenice K 450 poštne prosto.

Ker se večkrat prodajajo posnetki, zahtevajte vedno samo prave Bradyjeve želodčne kapljice, ki morajo imeti na zunanem ovitku in navodilu o porabi poleg Marijine slike s cerkvijo kot varstveno znamko tudi podpis C. Brady.

Prijatelji, prepričajte se,

da vsakdo prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovatelju-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljšje postreči.

CEFIRI

kanafase, oksforde, šipkovine in vsakovrstne tkanine lastnega izdelka priporoča po najnižjih cenah izborna češka krščanska trdka

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehanična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

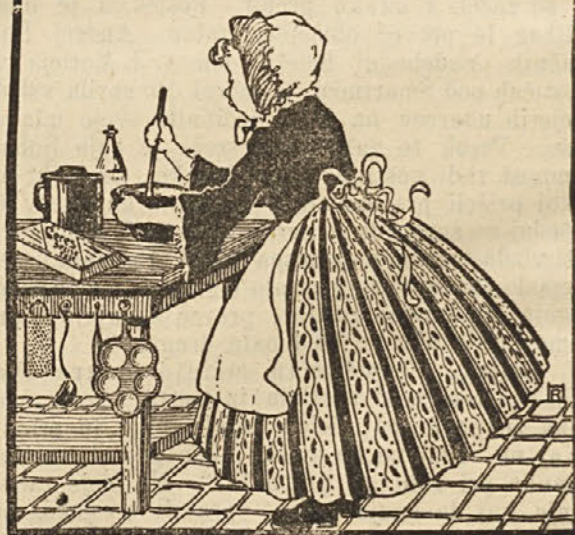
Naprodaj je

kmetija

ki ima 14 oralov lesa, 16 oralov posetve, 9¹/₂ oralov travnika. Kupci naj se zgledajo pri **Josipu Mesner** pd. Ravnik v Račičah, p. Št. Peter pri Velikovu.

Ceres in Ceres
jedilna mast jabolčni sok

sta popolnoma naravno čista, dolgoletno stano-
vitna, čudovito priята, slastna v okusu in
vkljub temu jako poceni!

Vsem Slovincem, ki prihajajo v Celovec, se toplo priporočam, da obiščejo mojo gostilno

Benediktinsko klet

v Celovcu.

Na razpolago imam najboljša štajerska (od lavantinskega stolnega kapiteljna), dolenjska, avstrijska in tirolska vina in mrzla jedila po nizki ceni. Ugajali bodo gotovo vsem gostom prijazni gostilniški prostori z mirnim vrtom in lopo.

Franc Rušar, gostilničar.

Anton Baumgartner

pasar in izdelovatelj kovinskega blaga
v Celovcu, Fröhlichova ulica št. 20

se priporoča prečistiti duhovščini v napravo vseh
v njegovo stroko spadajočih del in popravil.

== Pozlačenje v ognju in posrebrjenje. ==
Niske cene. Reelna potreba.

Osrednjo kurjavo in prezračevanje

vseh sestav proizvaja
češki specialni zavod:
Tovarna za stroje

Jan Štětka

Praga, Kralj. Vinogradi,
Fričova ul. 892.

Posebnost: Stavbe železnih vrtnih hišic
in kurjava istih s toplo vodo.

Etažna kurjava iz štedilnika skozi
stanovanja z 2, 4 do 6 sob.

Železne konstrukcije mostov, streh
itd.

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristnobarvne

ostanke

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanela, platna, cefira,
šotskega blaga, višnjeve tkanine, krizeta za suknje, izborna
odbrane, da se more vsak ostanek izborna porabiti v gospo-
dinstvu, razpošilja **krščanska tvrdka** 40 do 45 metrov
za 16 kron po povzetju. Dolgost ostankov 6—10 metrov.

Anton Maršik, lastnik ročne tkalnice
in razpošiljatelj
Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

Proda se

zaradi družinskih razmer **Krevčevo** posestvo v
Št. Lovrencu pri Škocijanu. Pohištvo z enim
nadstropjem je še skoro novo. Mlatilnica in re-
zalnica na vodo; lahko se postavi domači mlin.
Arondirane posetve je 19 birnov, travnik in sa-
dovnjak; zraven je še pravica do občinske paše.
Pojasnila daje: **Lovro Zilan p.d. Hrovat v**
Srejah, p. Škocijan v Podjuni, Sp. Koroško.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg. rivega, izpukanega perja 2 K,
boljšega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80
vin.; belega 4 K, belega puhastega
5 K 10 vin.; 1 kg. najfinjšega, snežno-
belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K;
1 kg. sivga puha 6 K, 7 K, belega,
sivega 10 K; najfinjšega prsnega
puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poš-
tine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega rdečega, viš-
njevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja,
180 cm d. lg., 116 cm šir. k., z dvema blazin. ma, vs. ka 80 cm dolga,
58 cm široka, napolnjene: z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim
perjem 16 K; napol. puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K,
12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po poš-
nem povzetju od 12 K dalje poštine prosto. Dovoljeno je zame-
njati ali vrniti, ako se plača poština; če blago ne ugaja, se denar
povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).**
Cenik brezplačno in poštine prosto.

Esence

za takojšnjo sigurno nare-
janje vseh opojnih pijač,
finih namiznih likérov in
specialitet pošiljam v bri-
lantni kakovosti. Poleg tega
ponujam

ocetove esence 80 %
kem. čiste, za narejanje
hudega jesiha. Recepte in
plakate se priloži zastoj.
Cenike pošiljam franco.

Karol Filip Pollak,
tovarna esene,
Praga, Marijine ulice 8.

(Solidni, strokovni zastopniki se iščejo.)

V kuhinji in v hiši

osnažimo lesenino in kamenino, najfinejšo in najbolj
grobo tkanino, kakor vse, kar je sploh mogoče oprati,
z najboljšim pridom s

Schicht-ovim
milom.

Znamka

jelen.

Slikar za sobe in cerkve išče pridnega

učenca

Ga. Lepušič v Beljaku na Koroškem, Lederer-
gasse 20.

Goriško vinarsko društvo

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

z Brd, z Vipavskega in Krasa.

Razpošilja na vse kraje

od 56 litrov dalje.

Vzorci vin pošilja na zahtevo. Cene zmerne.
postrežba točna in reelna.

Sedež društva:

Gorica, ulica sv. Antona št. 7.

Naprodaj je

Murkovo posestvo

št. 6. v Št. Juriju na Vinogradih. Vse lepo aron-
dirano, imenitni sadonosniki, dobro zaraščen gozd,
vodna sila za stroje, polja po volji kupčevi več
ali pa manj, pod ugodnimi pogoji. Naprodaj je
tudi **Lebarjevo posestvo**. Več pove p. d.
Lebar v Voglah, pošta Zgornje Trušnje pri Ve-
likovcu, Koroško.

Izvir zdravja

so brezopojne pijače, izmed katerih so do da-
nes nedosegljive

šumeče limonade

malinovega, citronovega, jagodovega, prvenčevega
in črešnjevke okusa, pripravljene iz

Maršnerjevih šumečih limonadnih bonbonov

edino pristnih

s to

varstveno

znamko.

Letna izdelava črez 40 mil. kosov.

Edini izdelovatelj: Prva češka akc. družba tovarn
za orient. sladkorne in čokoladne izdelke na Kralj.
Vinogradih (prej A. Maršner).

Zaloga: { Praga, Ferdinandov trg (Platz),
Praga, Václavské nam. (proti Primasum).

Posebna nakupna priložnost

za trgovce z mešanim blagom in kroš-
njarje.

Pošiljatev tudi na zasebnike.

40 metrov za 15 kron

razbrano v blago za bluže 78 cm ši-
roko, nežne, najnovejše modne cefire
za obleke, srajce in bluže, izborna ube-
ljeno platno za perilo, kanafase za
posteljne prevleke, oksford za moške
srajce, blago za predpasnike, krizet za
spodnja krila, modrotisk za kuhinjske
predpasnike in hišno obleko. — Dol-
gost ostankov 6—10 metrov za-
jamčeno brez napake in zjam-
čeno pralno ter najboljše kakovosti.
Znesek se takoj vrne, če blago ne bi
ugajalo. Najmanjša oddaja 1 poštni
zavoj okoli 40 metrov za 15 kron.
Zavoji se pošljejo na željo tudi razbrano.

Tkalnica S. Stein Nachod,
Češko.

? Imate li doraslo hčerko ?

Naročite takoj najcenejše in
najlepše tkaninsko blago last-
nega izdelka, kakor

cefire

damaste, gradie, flanele, kana-
fasc, najmodernejše blago za
damske obleke itd. za tovarniško
ceno pri tvrdki:

Frančišek Mejd

strojna tkalnica in razpošiljal-
nica v Usti nad Orlicí, Hut-
vald št. 50, Češko.

Pišite po vzorce

Opreme
za
neveste

! podelite ji veselje in
kupite ji opremo !

Loterijske številke 17. malega travna 1909:

Gradec 21 13 80 16 62
Dunaj 77 22 19 15 52

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Glnate barve

v posodicah po $\frac{1}{2}$, 1 kg kakor tudi
v večjih posodah

Fasadne barve za hiše
po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva
in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno
najboljši

Karbolinej prve
vrste

Mavec (gips) za podobarje in za
stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

☛ Zahtevajte cenike! ☛

Velika zaloga najboljšega

istrijsanskega vina,

iz najboljših, že izza rimskih časov slavnih rim-
skih goric med Isolo in Piranom, prodaja po naj-
nižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozem-
skega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloge je stalno v vrednosti $\frac{1}{4}$ milijona kron.
Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po
tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bo-
dem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konku-
rence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmerom veliko zalogo in
najlepše blago na razpolaganje.

☛ Vsi uslužbenci govorijo slovenski. ☛

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Kranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 0/0

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico

Pavličeva ulica štev. 7

uraduje

ob četrtek od $\frac{1}{2}$ 10. do 12. ure in od $\frac{1}{2}$ 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 1/2 0/0

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Častna izjava.

Jaz podpisani **Janez Thaler**, posestnik pd.
Mark na Blatu, pošta Žrelc, obžalujem, da sem
gospoda Mihaela Rabitsch, posestnika pd.
Paulitsch v Hovji vesi pri Podkrošju, pošta Žrelc,
razžalil s tem, ker sem mu dne 24. sušca t. l. v
gostilni pd. Wirt v Žrelcu po krivem očital, da
je že enega človeka ubil, ter umaknem to oči-
tanje kot popolnoma neopravičeno in prosim go-
spoda Mihaela Rabitsch s tem očitno odpuščanja.
Celovec, dne 20. mal. travna 1909.

Janez Thaler.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se
priporoča dne 11. febr.
1909 na novo otvorjena
velika manufakturna
trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši
na Mesnem trgu št. 22
v Ljubljani

Spričevalo.

Spodaj podpisani potrjujem sledeče: Gospod
Anton Arčan, stavitelj umetnih mlinov in žag
pri Sv. Jurju ob južni železnici, napravil mi je
mojo žago z dvema gatom, enim sekolarjem, z
mlinom na dva para kamnov, mlatilnico in slamo-
reznico itd. vse na vodno silo, vse po najnovejšem
modernem sistemu; vsled tega sem mu toplo
hvaležen za njegovo izborna delo in ga vsakomur
v ti stroki toplo priporočam.

OKONINA, 15. kimavca 1907.

Ignac Zavoloušek,
veleposestnik v Okonini v Savinjski dolini.

Šolsko poslopje

v **Kapli na Dravi**, 10 minut poleg železniške
postaje Svetnavas v Rožu, enonadstropna
močna hiša, tik farne cerkve, ki obsega 5 sob,
1 kuhinjo, 1 klet, 1 drvarnico in 1 majhen vrt
za zelenjad, se prodaja po dražbeni poti

16. majnika t. l.

Več pove g. **Oskar Buda**, šolski načelnik
v Kožentavri, pošta Podgora v Rožni dolini.

Patentirane, same
ob sebi delujoče **škropilnice 'Syphonia'**

za vinograde in hmeljnike

za zatiranje sadnih škodljivcev, proti boleznem na perju, za odpravo pre-
denca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nosljive in prevozljive brizgalnice

za 10, 15, 60 in 100 litrov tekočine, s pripravo za mešanje na
petrolej ali brez nje. Zahtevajte podobo in opis, katere vam pošlje

Ph. Mayfarth & Co.

tvornice strojev, specialna tvornica vinskih stiskalnic in strojev za izkoriščanje sadja.

Odlikovana z nad 620 zlatimi in srebrnimi medaljami.

DUNAJ, II./1, Taborstrasse št. 71.

Natančni ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Tvornica umetnega kamenja in marmorja

ZAJEC & HORN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Prečastitim gospodom duhovnikom, stavbenim mojstrom, mizarjem itd. pri-
poročamo prekrasno brušene in polirane plošče iz umetnega marmorja v ve-
likosti do $2\frac{1}{2}$ m² ena.

Čudovito naravno, a po ceni nadomestilo naravnega marmorja za oltarje,
za prevleko celih sten, lizen v cerkvah, stebrov, za mize, kredence, umival-
nike, za elektrotehnične plošče itd.

V zalogi je nad 12 raznih vzorcev v različnih barvah. Gospode interesente
prosimo: „Prepričajte se sami o kakovosti blaga najbolje na licu mesta, ali
pa zahtevajte vzorce!“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge

obrestujemo po **4 1/2 0/0**

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kaviče.

☛ Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila. ☛

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spljetu
in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček
300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8— za kom.
Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto.
Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje
po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.